נטלו במפה. פירש בקונטרס משום נקיות ובמנחם פירש כן דרכי לדוק כהן הוה כדמוכח פ' מי שמתו (ברכות דף יט:) ובסוף פרק כל פסולי המוקדשין (בכורות דף לו.) והיה חושב על טהרת תרומה וידיה שניות הן ופוסלות את התרומה שזו היא לחת מי"מ דבר דבפ"ק דשבת (דף יב.) דלפי' פחות מכביצה מקבל טומאה כדמוכח פרק שני דמס' טהרות (מ"ם) דתנן אין בו כביצה הוא טמא והכל טהור: **ולא בירך אחריו.** סבר לה כרבי יהודה דפרק שלשה שלטו (ברכות דף מט:) דדרים ואכלת ושבעת וברכת מלילה שים כה שביעה דהיינו כביצה וס"מ בכביצה מלילה שים כה שביעה דהיינו כדפרי' משום דסבר לה כר' יהודה מסמע הא לפניו בירך וכן פירש בקונטר' ומתרצין בירושלמי פרק כילד מברכין כל שהוא חומר עליו שהם ברכות חומר לפניו המוציא לחם מן הארץ וכל שאין חומר עליו ג' ברכות בתחלת פרק כילד מברכין חומר עליו שהם ברכות חומר לפניו המוציא לחם מן הארץ ואין חומר עליו המוציא לחם מן הארץ התיבון הרי פחות מכזית לאין חומר עליו שהם ברכות מעתה לא יאמרו לפניו המוציא לחם מן הארץ הא ג"כ יעקב בר אחא בשאר מינים נברכא פי' לא מעט לאכל אין דבר שיש בו כשיעור לדבר שאין בו כשיעור אלא לא קבע אין קבע בשאר מינים כגון מעשה קדירה שאין מברכין אחריו ג' ברכות וכן כוזית לערעה ופת הבאה בכיסנין כי לא קבע סעודתיה עלויה ופת חוכו ודוחן שאין מברכין אחריהם שהם ברכות אין חומרים עליהם המוציא לחם מן הארץ ואע"ג דברים כילד מברכין (שם דף לה. ושם) נפקא לן ברכה בתחלה בק"ו מנפוח כשהוא רעב לא כ"ש מ"מ לא שייך למימר היו ובמשהו מברך בתחלה אע"ג דלא מברך בסוף דומיא ק"ו אינו אלא מלמא בעלמא דברכה לפניו אלא דתורייתא כדתנן פרק מי שמתו (שם דף כ:) בעל קרי על המזון מברך לאחריו ואינו מברך לפניו וכן בפ' היה קורא (שם דף טז. ושם) תניא הפועלים שהיו עושין מלאכה בשל בעל הבית מוכלין פתן ואין מברכין לפניה בשל מברכין לאחריה שתי ברכות ולענין שהיה נראה שמברכין לכזית יין על הגפן ועל פרי הגפן אע"ג דלגבי יום"כ לא הוי שיעור מצוי בפחות ממלא לוגמא כדאמר פ' בתרא דיומא (דף עג: ושם) לא יליפינן מיניה ברכת היין לאחריו מדא לענין מכילה הוי שיעורא דשקליה לגרעיניתיה פש ליה שיעורא והשתא לי הוה עובדא דהש"ס שלטו היינו ההיא דירושל' ע"כ מוקי ר' יוחנן זית גדול הוה למע"ג דשקליה לגרעיניתיה כזית מיחייב לאחריו בכזית בהלכה כרבי מאיר כדפרישית ואית למ"ד לענין קידוש לע"ל מלא לוגמא הלכך לברך אחריו נמי יכול להיות לעל מלא לוגמא ומיהו קשה היה נראה לדקדק דמודי ר' מאיר בשתיה דבעי כביעה דבפרק שלשה שלטו (ברכות דף מט. ושם) דרים ר"מ ואכלת זו מכילה ושבעת זו שתיה ומכילה בכזית ור' יהודה דרים ואכלת ושבעת זו מכילה שים כה שביעה ומי זו זו כביעה וכיון דנפקא לן לר"מ שתיה מושבעת ע"כ בעי כביעה לעל הוי שביעה בפחות ושמע ים לאחר בין שתיה לאכילה דלמא שביעה בשתיה הוי בפחות מכביעה וכל הני שיעורין דרבנן ניהו כדמוכח פרק מי שמתו (שם דף כ: ושם) לאמרי' הכא נמאי עסקינן לאכל שיעורא דרבנן וענין ברכה לאחריו לע מיניו אוס שיעורא עלע כזית לר"מ וכביעה לר' יהודה וקרע מסכתא בעלמא למלורייתא בעינן שביעה גמורה והא לאמרי' פרק שלשה שלטו (שם דף מח.) שמעון בן שטח לגרמיה הוא דעבד גדול דרבנן לקטן דרבנן לע מפיק לתורייתא דהא גדול בפיל לע אכל כלל היה רשוי (להו) להוציא אחרים וכן פירש שם בקונטרס: ואמרו

ואינו אוחז בקציצה דברי רבי יעקב וחכמים אומרים ישן אדם בתפילין שינת עראי אבל לא שינת קבע וכמה שינת עראי כדי הילוך מאה אמה אמר רב [א]אסור לאדם לישן ביום יותר משינת הסום וכמה שינת הסום שיתין נשמי אמר אבוי שנתיה דמר בדרב ודרב כדרבי ודרבי בדדוד [ב]ודדוד כדסוסיא ודסוסיא שיתין נשמי [ג]אבוי הוה ניים כדמעייל מפומבדיתא לבי כובי קרי עליה רב יוסף [ו]עד מתי עצל תשכב מתי תקום משנתך ת"ר הנכנס לישן ביום רצה חולץ רצה מניח בלילה חולץ ואינו מניח דברי רבי נתן רבי יוסי אומר הילדים לעולם חולצין ואינן מניחין מפני שרגילין בטומאה לימא קסבר רבי יוסי בעל קרי אסור להניח תפילין אמר אבוי בילדים ונשותיהן עמהן עסקינן שמא יבואו לידי הרגל דבר ת"ר [ד]שכח ושמש מטתו בתפילין אינו אוחז לא ברצועה ולא בקציצה עד שיטול ידיו ויטלם מפני שהידים עסקניות הן: **מתני'** [ה]מעשה והביאו לו לרבן יוחנן בן זכאי לטעום את התבשיל ולר"ג שני כותבות ודלי של מים ואמרו [ו]העלום לסוכה וכשנתנו לו לר' צדוק [ז]אוכל פחות מכביצה נטלו במפה ואכלו חוץ לסוכה ולא בירך אחריו: **גמ'** מעשה לסתור חסורי מחסרא והכי קתני [ח]אם בא להחמיר על עצמו מחמיר ולית ביה משום יוהרא ומעשה נמי והביאו לו לרבן יוחנן בן זכאי לטעום את התבשיל ולר"ג שני כותבות ודלי של מים ואמרו **ולא יאחז בקציצה.** הן תפילין עלמן לפוס מוסבן ולוטן[ג] ולומה לו במס' גיטין בהניחקן (דף מ.) מלבעים סלה קלולי תפילין: **ליען ניוס.** מפני ביטול תורה: **דמר.** רבה בר נחמני: **ברב.** דממנו למד מלא שיעתו שהיה יען רב ניוס כשיעור זה: **דרב ברבי.** ורב למלה מרבינו הקדוש שגדל אלנו: **ורבי לדוד.** כך קבל מלבותיו שזו היתה שיעת דוד מלך ישרלל: **שיתין נשמי.** אלל"ם: **הוה נייס.** ניוס: **למעיל מפומבדיתא לבי כובי.** [ט]דמס' ד) במקום אחר דהוו שיתא פרסי: **הנכנס ליען.** שאין כוונתו אלא ליען ואינו מהרהר לדבר אחר: **רלה חולץ.** תפילין: **רלה מניח.** לפי שניוס אין דרכו לשמש עם אשתו ואע"פ ליען קבע: **בלילה חולץ.** לפי לשינת ערלי לשמש מימלך ויען קבע: **הילדים.** בחוריס: **לעולם חולצין.** ולפי' ניוס: **שרגילין בטומלה.** קס"ד שמא ילמדו קרי שהרהור מלוי בהן: **לימא קל סבר רבי יוסי הוא.** ומיבעי לן למיעבד כוותיה שהלכה כמותו ברוב מקומות דקיימל לן ניחוקו עמו(גיטין דף סו.): **שמא יבאו וכו'.** והל ולמי אקור לבזותן לנהוג בהו קלות לשם: **עסקניות הן.** ושמע נגעו במקום הטינופת: **מתני' לוכל פחות מכביצה.** מלכל פחות מכביצה: **נטלו במפה.** לל נטל ידיו אלא כדך במפה ידיו משום נקיות דקסבר פחות מכביצה לל בעי נט"י ולל בעי סוכה ולל בעי ברכת המזון לאחריו דדרים כרבי יהודה (ברכות דף מט.) ואכלת ושבעת וברכת מלילה שים כה שביעה והיינו כביצה אבל לפניו בכל דהו בעי ברכה שהרי נהנה ואסור ליהנות מן העוה"ז אלא ברכה: **גמ' מעשה לאקור.** וכי דרך המדברים להביל אחר דבריהם מעשה האקור דבריהם דקתני ריש[ח] מוכלין ושותין ערלי חוץ לסוכה ומבל מעש דלטעימ' תבשיל לריך סוכ':

הכי

ועמרו

עין משפט נר מצוה

מד א טוש"ע ל"ח סי' לנל סעיף ל:
מה ב טוש"ע ל"ח סי' ד סעיף טז:
מו ג טוש"ע סי' לנל:
מז ד מיי' פ"ל מהלכות תפילין הלכה כל סמג עשין כב טוש"ע ל"ח סי' מ סעיף ו:
מח ה ו מיי' פ"ו מהל' סוכה הלכה ו סמג עשין מב טוש"ע ל"ח סי' מלטו סעיף ב:

רבינו חננאל

ואינו אוחזן בקציצה, פי' היא הטבלא, דברי ר' יעקב. וחכמים אומרים ישן אדם שינת עראי, והוא כדי הילוך מאה אמה, אבל שינת קבע יותר מזה [אסור]. אמר רב אסור לאדם לישן ביום יותר משינת הסוס, והוא שתין נשמי. **תניא** ר' יוסי אומר הילדים, בזמן שנשותיהן עמהם, חולצין בין ביום ובין בלילה, ואחר כך ישנים. ואקשינן ש"מ בעל קרי אסור בתפילין. ושנינן מפני שרגילין בטומאה. (ת"ש) [ש"מ] בעל קרי אינו אסור בתפילין. ת"ר שכח ידיו וישרים מראשו, מפני שהידים עסקניות הן. **מעשה שהביאו לרבן יוחנן בן זכאי לטעום התבשיל** כו'. תניא לא שהלכה כן אלא שרצו להחמיר על עצמן. אבל הלכה, אוכל אדם אכילת עראי חוץ לסוכה, והרוצה להחמיר על עצמו מחמיר.

תורה אור השלם

1. עַד מָתַי עָצֵל תִּשְׁכָּב מָתַי תָּקוּם מִשְּׁנָתֶךָ:
משלי ו ט

גליון הש"ס

רש"י ד"ה כמעל וכו' דמפרש במקום אחר. עיין בתוספות נדע ביהודה מהדורת תניינת תל"ח סי' כ:

לעזי רש"י

אלצ"ש (אלייני"ש). נשימות.

מוסף רש"י

העלום לסוכה. כל כמיסה דסוכה נקיט בלמן עלייה במסקת סוכה, לפי שרובן עושין סוכותיהן בגתם גגן (שבת קנד:). **נטלו במפה וכו'.** קולין נסב בו, אחת שלא נטל ידיו אלא במפה כדי ידיו משום מניעת הדעת ואח"כ סוכה אכלו ולא בירך אחריו (יומא עט.).

מ) יומא עט., ג) [עפרש"י שבת קנד: ד"ה אמתם כידי ג) [ורבינו יעב"ן], ד) [לא מלנו מקומו דבקידושין ע: בפרש"י ד"ה כי כוזי וכבתוספות קיל. אמנם לעיל כו' לא פירש ועי' בגיטין ד.], ה) [לעיל כה.].